

Inventáře a katalogy fondů sdruženého podnikového archivu
koncernu Hnědouhelné doly a briketárny, Sokolov

Písemná pozůstalost Jana Antonína Starcka

1864 - 1881

I n v e n t á ř

Petr Beran

1984

O b s a h

	Str.
Úvod	
I. Vývoj původce fondu	1
II. Vývoj a dějiny fondu	1
III. Archivní charakteristika fondu	2
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	2
V. Záznam o vypracování inventáře	2
Inventář	3-5
Základní údaje o fondu a jeho inventáři	6

I. Vývoj původce fondu

Jan Antonín svob. pán Starck se narodil 4. prosince 1808 v Kraslicích, studoval na gymnáziu v Plzni a na pražské technice a své vzdělání si dále doplnil v Lipsku a Berlíně. Oženil se s Anežkou rozenou Mühligovou, pocházející z Lipska a z jejich manželství se zrodila jediná dcera, která však záhy zemřela.

Od roku 1828 se podílel na vedení společnosti svého otce Jana Davida Starcka. Po úmrtí otce v roce 1841 mu připadla jedna třetina majetkové podstaty této společnosti, kterou v dalším období řídil. Za jeho působení byla v závodech společnosti zavedena zejména výroba fosforu, anglické kyseliny sírové, superfosfátu, ultramarínu a tabulového skla a po dokončení kapitalistické industrializace západních Čech prudce vzrostlo využívání uhelného bohatství firmy. Dle příkladu svého otce skupoval Jan Antonín Starck i pozemkový majetek. V letech 1842 - 1846 vlastnil statek Habartov, roku 1840 zakoupil statek Čeminy, ke kterému získal roku 1851 statek Štěnovice. Do roku 1865 měl zřejmě podíl i na statku Krásná Lípa.

Vedle činnosti v oblasti hospodářství se Jan Ant. Starck účastnil i politického života. V 60. letech zasedal v poslanecké sněmovně a roku 1869 se stal členem panské sněmovny říšské rady. Jako přednímu členu německé velkoburžoasie Rakouska mu byla udělena řada ocenění. Roku 1854 mu byl propůjčen titul rytíř Řádu Františka Josefa a po úspěšné účasti jím řízené společnosti na vídeňské světové výstavě roku 1873 byl Starck ještě téhož roku povýšen do stavu svobodných pánů.

Jan Antonín Starck zemřel 22. května 1883 na svém statku Čeminy.

Literatura: Státní archiv v Plzni, Průvodce po archivních fondech, sv. 4, Praha 1975, s. 12, 27, 76-77, 162
Treixler G., Die Firma Joh. Dav. Starck, ihr Besitz im Falkenauer Bezirk und ihre Gründer
Volks-Bildungsblätter, Falkenau a. d. Eger-Graslitz 2, 1927, s. 21-22

II. Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti fondu přešly po smrti jejich vlastníka do rukou dědiců. Z důvodu zachování tradice odkoupilo vedení Dolových a průmyslových závodů, dříve Jan Dav. Starck v Dolním Rychnově v roce 1930 od dr. A. Schoblocha z Drážďan uvedené písemnosti společně s dalšími předměty, které byly poté uchovávány na ředitelství společnosti v Dolním Rychnově. Po znárodnění se místo jejich uložení nezměnilo. V roce 1959 k nim vypracoval vedoucí sdruženého podnikového archivu Hnědouhelných dolů a briketáren, Sokolov Petr Hudlický inventární seznam. Následně byly vedením Sdružení Hnědouhelných dolů a bri-

ketáren, Sokolov zapůjčeny dle seznamu z 30. 6. 1959 nově zřizovanému Hornickému muzeu v Sokolově a dne 14. 2. 1980 byly vráceny sdruženému podnikovému archivu.

Při srovnání s inventárním seznamem bývalého fondu č. 16 Pozůstalost rodiny Jana Davida Starcka, zpracovaného roku 1959 P. Hudlickým, chybějí dnes celkem čtyři písemnosti (diplomy). O osudu dvou diplomů (sg. Sp 11 1871, 23. července Diplom udělující Janu Ant. Starckovi zlatou medaili zemědělsko-průmyslové výstavy v Chebu roku 1871 a sg. Sp 12 1881, září Diplom udělující Janu Ant. Starckovi stříbrnou medaili za zásluhy (na přípravě?) Průmyslové a zemědělské výstavy v Chebu) není nic bližšího známo. Další dva diplomy (sg. Sp 2 1855, 22. dubna Rakouský císař František Josef I. povyšuje Jana Ant. Starcka na rytíře Řádu Františka Josefa a sg. Sp 10 1880, 11. září Blahopřejmé memorandum presbytera evangelické obce v Plzni baronce Anežce Starckové ke zlaté svatbě) měly být s dalšími písemnostmi zapůjčeny na základě předávacího seznamu z 30. 6. 1959 Hornickému muzeu v Sokolově. Při kontrole písemností předaných roku 1959 do tohoto muzea, provedené dne 10. 1. 1978 pracovníky muzea a sdruženého podnikového archivu, bylo zjištěno, že se tyto dva diplomy v muzeu nenacházejí. Lze je tudíž považovat za ztracené.

III. Archivní charakteristika fondu

Fond vznikl v letech 1864-1881 a obsahuje 18 inventárních jednotek (16 diplomů, 2 alba). Jejich fyzický stav je dobrý. Písemnosti byly uspořádány dle chronologického hlediska.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Fond obsahuje diplomy udělené Janu Ant. Starckovi, které by mohly přispět ke studiu postavení podnikatele buržoazního původu v soudobé společnosti, heraldiky a místní historiky zaujmou fotografie a cenná vyobrazení závodů společnosti a jejich zařízení na některých z diplomů.

V. Záznam o vypracování inventáře

Fond uspořádal a inventář k němu vyhotovil v roce 1959 Petr Hudlický. Po vrácení fondu Hornickým muzeem v Sokolově inventář k němu přepracoval v roce 1984 ve sdruženém podnikovém archivu jeho vedoucí archivář Petr Beran.

15. listopadu 1984

INVENTURNÍ ROZVĚSTĚNÍ
Příloha
Beran Petr
sdružený podnikový archiv
SOKOLOV

Inventář

Inv. číslo	Obsah	Číslo evid. jednotky
1	1864, 23. července Praha Výbor měšťanského sboru granátníků v Praze jmenuje J.A. Starcka svým čestným hejtmanem Originál, německy, 2 listy 52x40 cm, 2 zavěše- né pečeti v kovových pouzdrech, sametové desky barvy fialové s kováním	Diplom č.1
2	1864, 30. listopadu Mírová Obecní zastupitelstvo obce Mírová jmenuje A. Starcka svým čestným členem Originál, německy, 1 list 43x53 cm, válcovité černé pouzdro	č.2
3	1870, 10. dubna Stříbro Výbor měšťanského střeleckého sboru ve Stříbře jmenuje A. Starcka svým protektorem Originál, německy, 2 listy 30x42 cm, 1 zavě- šená pečeť v dřevěném pouzdře bez víka, sametové desky barvy modré	č.3
4	(1870), Plzeň Soubor fotografií města Stříbra a okolí, věnovaný A. Starckovi akad. malířem a foto- grafem Oto Bielfeldtem z Plzně Originál, titulní list německy, 11 fotografií 47x38 cm, desky barvy zelené	č.4
5	1871, 25. ledna Falknov Falknovský spolek vojenských vysloužilců ve Falknově jmenuje J.A. Starcka svým čestným členem Originál, německy, 1 list 60x43 cm, válcovité pouzdro	č.5
6	1873, 9. března Falknov Dobrovolný hasičský spolek ve Falknově jmenuje A. Starcka svým čestným členem Originál, německy, 1 list 27x38 cm, sametové desky barvy fialové	č.6
7	1874, 1. ledna Úředníci firmy Jan Dav. Starck děkují J.A. Starckovi za zřízení penzijního fondu Originál, německy, 3 listy 33x47 cm, vyobra- zení budov závodu ve Starém Sedle, sametové desky barvy fialové s kováním s erbem Starcků a symboly chemické výroby a hor- nictví	č.7

- 8 1874, 16. ledna Vídeň
Rakouský císař František Josef I. povýšil
J.A. Starcka do stavu svobodných pánů
a uděluje mu erb (popis a vyobrazení)
Originál, německy, 4 listy 28x37 cm,
zavěšená pečet s velkým rakouským znakem
v kovovém pouzdře, sametové desky barvy
fialové č.8
- 9 1875, 16. června Habartov
Spolek vojenských vysloužilců v Habartově
uděluje J.A. Starckovi čestný diplom
Originál, německy, 1 list 57x43 cm, uloženo
společně s diplomem č.5 č.9
- 10 1876, 1. května Heřmanova Hůť
Spolek vojenských vysloužilců v Heřmanově
Huti a okolí jmenuje J.A. Starcka svým
čestným členem
Originál, německy, 2 listy s vyobrazením
budov závodů 30x40 cm, sametové desky
barvy modré s kováním č.10
- 11 1877, 1. ledna Plzeň
Hornický spolek v Plzni jmenuje J.A. Starcka
svým čestným členem
Originál, německy, 1 list s vyobrazením
budov dvou závodů a práce v dole (hornický
oděv) 56x45 cm, válcovité sametové pouzdro
barvy tmavočervené č.11
- 12 1878, 28. června Praha
Rodina blahopřeje J.A. Starckovi u příleži-
tosti jeho 50. výročí vedení provozu firmy
Jan Dav. Starck
Originál, německy, 4 listy 30x41 cm, same-
tové desky barvy fialové s kováním
s erben Starcků č.12
- 13 1878, 28. června Praha
Album věnované zaměstnanci firmy Jan Dav.
Starck J.A. Starckovi u příležitosti jeho
50. výročí vedení provozu firmy
Originál, německy, 32 listy s vyobrazeními
dolového majetku a závodů firmy, tuš, kolor.,
papír, 62x45 cm, desky s kováním č.13
- 14 1878, 28. června Hromnice, Žichlice
Zastupitelstva obcí Hromnice a Žichlice jmenují
J.A. Starcka svým čestným občanem
Originál, česky, 1 list s vyobrazením
budovy, 64x47 cm, 2 přitištěné červené
obecní pečeti, válcovité sametové pouzdro
barvy modré s plastickou výzdobou č.14
- 15 1879, 18. dubna Falknov
Městská rada ve Falknově jmenuje J.A.
Starcka čestným občanem města
Originál, německy, 2 listy 39x50 cm, desky
barvy hnědé č.15

- 16 1880, -
Úředníci velkostatků Čeminy a Štěnovice
blahopřejí manželům Starckovým u příle-
žitosti oslav jejich zlaté svatby
Originál, německy, 3 listy 30x40 cm,
desky potažené červenou tkaninou, poš-
kozeno, kování č.16
- 17 1880,
31. července Horní Stupno
Zastupitelstvo spojených obcí Horní
a Dolní Stupno a Vranov jmenuje J.A.
Starcka čestným občanem obce
Originál, německy, 1 list 60x44 cm,
válcovité pouzdro barvy červené
s kováním č.17
- 18 1881, 7. září Falknov
Měšťanský střelecký sbor ve Falknově
jmenuje J.A. Starcka svým čestným členem
Originál, německy, 2 listy s vyobrazením
městského kostela, budovy střelnice,
dolnorychnovského zámku a horníků,
28x37 cm, desky barvy hnědé č.18

Základní údaje o fondu a jeho inventáři *Starck Jan Antonín*

Název fondu: Písemná pozůstalost Jana Antonína Starcka

Značka fondu: PP J.A.Starck

Časový rozsah fondu: 1864-1881

Počet inventárních jednotek: 18

Počet evidenčních jednotek: 18 (16 diplomů, 2 alba)

Rozsah fondu v bm: 0,50

Místo uložení fondu: Sdružený podnikový archiv koncernu Hnědouhelné doly a briketárny Sokolov

Stav ke dni: 15.11.1984

Fond uspořádal, inventář sestavil a úvod napsal: Petr Beran

Počet stran: 6

Počet exemplářů: 4

Pomůcku přepsal: Petr Beran

Pomůcku schválil: *D. Vladimír Bystrický; 26. 5. 1985
pod č.j.: Lu-8161-85*